

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: B. Š.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 7. 2019, č. j. X, o invalidní důchod,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 29. 7. 2019, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná rozhodnutím uvedeným v záhlaví tohoto rozsudku (dále také jen „napadené rozhodnutí“) zamítla námitky žalobce podané proti rozhodnutí žalované č. I ze dne 21. 2. 2019, č. j. X (dále také jen „prvostupňové rozhodnutí“), které jako správné potvrdila.
2. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobci podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o důchodovém pojištění“ nebo „zdp“) od 4. 7. 2010 přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně (výrok I.) a dále bylo rozhodnuto tak, že doplatek invalidního

- důchodu pro invaliditu druhého stupně žalobci náleží podle citovaného ustanovení od 27. 11. 2013 do 19. 7. 2015 (výrok II.) s odůvodněním, že doplatek důchodu se poskytuje pouze za období 5 let před rozhodným dnem (byť důchod se zpětně přiznává za období delší než je 5 let), protože ze strany žalované nedošlo k „nesprávnému úřednímu postupu“. Podkladem pro rozhodnutí byl posudek Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) Trutnov ze dne 17. 1. 2019, podle kterého byl žalobce podle § 39 odst. 2 písm. b) zdp uznán od 4. 7. 2010 invalidním pro invaliditu druhého stupně (zjištěna 60% míra poklesu jeho pracovní schopnosti).
3. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná na straně 1 – 5 podrobně popsala průběh správního řízení, které předcházelo jeho vydání (včetně všech vyhotovených posudků o zdravotním stavu žalobce).
 4. Následná stručná rekapitulace vyplývá z obsahu předloženého správního spisu. Pro přehlednost a zejména z důvodu žalobních námitek ji soud uvádí již na tomto místě.
 5. Žalobce prostřednictvím Pražské správy sociálního zabezpečení uplatnil dne 14. 9. 2015 žádost o invalidní důchod s požadovaným datem přiznání - od vzniku nároku. Přílohou této žádosti byl posudek o invaliditě vypracovaný lékařkou OSSZ Trutnov dne 27. 10. 2015, podle kterého byl žalobce shledán invalidním podle § 39 odst. 1 zdp s tím, že se jedná o invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zdp. Datum vzniku invalidity bylo stanoveno dnem 20. 7. 2015 (tj. dnem propuštění z Fakultní nemocnice Praha - Královské Vinohrady) a doba platnosti posudku byla stanovena do 30. 11. 2017.
 6. Rozhodnutím žalované ze dne 16. 12. 2015, č. j. X, byl žalobci od 20. 7. 2015 na podkladě uvedeného posudku OSSZ Trutnov ze dne 27. 10. 2015 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.
 7. Dne 27. 11. 2018 žalobce prostřednictvím OSSZ Trutnov požádal o změnu výše invalidního důchodu. Uvedl, že díky náhodnému zkoumání své zdravotní dokumentace se domnívá, že při posouzení jeho zdravotního stavu lékařkou OSSZ Trutnov dne 27. 10. 2015 došlo k chybnému stanovení data vzniku invalidity dnem 20. 7. 2015. Ke své žádosti přiložil propouštěcí zprávu z Fakultní nemocnice Praha - Královské Vinohrady ze dne 4. 7. 2010, kam byl přijat k hospitalizaci a následné srdeční operaci.
 8. Posudkem o invaliditě OSSZ Trutnov ze dne 17. 1. 2019 byl žalobce shledán od 4. 7. 2010 do 19. 7. 2015 invalidním pro invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zdp, a od 20. 7. 2015 byl shledán invalidním pro invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 1 písm. a) zdp. Na podkladě uvedeného posouzení vydala žalovaná dne 21. 2. 2019 rozhodnutí označené č. I, č. j. X, kterým podle § 56 odst. 1 písm. b) zdp přiznala žalobci od 4. 7. 2010 invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně a dále rozhodla tak, že doplatek invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně náleží od 27. 11. 2013 do 19. 7. 2015. Rozhodnutím z téhož dne označeným č. II, č. j. X žalovaná žalobci snížila od 14. 3. 2019 výši invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.
 9. Proti rozhodnutí žalované č. I i č. II ze dne 21. 2. 2019 podal žalobce námitky. Namítal nesprávné stanovení stupně invalidity i data vzniku invalidity s tím, že v posudkovém zhodnocení, které zpracovala OSSZ Trutnov je již od roku 2015 uvedena diagnóza „*středně těžká dysfunkce levé komory*“, čemuž dle vyhl. č. 359/2009 Sb. odpovídá míra poklesu pracovní schopnosti 50-60%, která odpovídá invaliditě druhého stupně, a to od 4.

7. 2010 dosud. Dále se žalobce domáhal vyčíslení doplatku na invalidním důchodu i přede dnem 27. 11. 2013, a to již od 4. 7. 2010 (tj. ode dne přiznání důchodu pro invaliditu druhého stupně), neboť ze strany žalované došlo k nesprávnému postupu ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) zdp, který spatřuje v posudku lékařky OSSZ Trutnov ze dne 27. 10. 2015. Uvedl, že již v části uvedeného posudku – Skutková zjištění – je jasně popsán zdravotní stav s uvedením data 6/2010, v posudkovém zhodnocení je pak jako rozhodující příčina jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu uvedena plastika mitrální chlopně, středně těžká dysfunkce LK, EF LK 35-40%. Ač dle názoru žalobce lékařce OSSZ muselo být zřejmé, že uvedený stav trvá od 6/2010, stanovila datum vzniku invalidity až dnem 20. 7. 2015.
10. V rámci námitkového řízení byl lékařem žalované vypracován dne 30. 4. 2019 posudek o invaliditě se závěrem, že žalobce je od 4. 7. 2010 bez přerušení invalidní pro invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zdp, s tím, že doba posudku je trvalá.
11. Žalovaná požádala o recenzi posudkového závěru ze dne 30. 4. 2019 ve vztahu k posudku lékařky OSSZ Trutnov ze dne 27. 10. 2015 a ze dne 17. 1. 2019 odbor Lékařské posudkové služby ústředí ČSSZ. To dospělo k závěru, že při posouzení zdravotního stavu na OSSZ Trutnov dne 27. 10. 2015 a dne 17. 1. 2019 a na pracovišti ČSSZ dne 30. 4. 2019 nebylo zjištěno pochybení. Vyslovalo přesvědčení, že prvoinstanční posudky o invaliditě vycházely z dostatečné zdravotní dokumentace a rozdíly jsou dány odlišným názorem v rámci širší správní úvahy. Pokud jsou později zjištěny a doloženy nové skutečnosti mající vliv na změnu posudkového náhledu, nelze postup posuzujícího lékaře hodnotit jako pochybení, posudkový omyl ani nesprávný úřední postup.
12. V návaznosti na posudek lékaře ČSSZ ze dne 30. 4. 2019 žalovaná rozhodnutím ze dne 9. 5. 2019, č. j. X zrušila své rozhodnutí č. II ze dne 21. 2. 2019, jímž byl žalobci od 14. 3. 2019 snížen invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Toto rozhodnutí nebylo napadeno žalobou.

II. Obsah žaloby

13. Rozhodnutí žalované ze dne 29. 7. 2019, č. j. X napadl žalobce včas podanou žalobou. Domáhá se doplacení invalidního důchodu ode dne jeho přiznání, tj. od 4. 7. 2010, nikoliv pouze 5 roků nazpět od uplatnění žádosti o invalidní důchod, neboť se na rozdíl od žalované domnívá, že ze strany žalované došlo k nesprávnému úřednímu postupu ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) věty třetí zákona o důchodovém pojištění již při posouzení jeho zdravotního stavu (a nesprávného stanovení data vzniku invalidity) v roce 2015.
14. Žalobce shrnul průběh správního řízení a v něm vydaná rozhodnutí shodně, jak žalovaná uvádí na stranách 1 – 5 napadeného rozhodnutí (viz shrnutí výše).
15. Žalobce namítá faktickou absenci odůvodnění napadeného rozhodnutí a tím i jeho nepřezkoumatelnost.
16. Uvedl, že argumentace žalované ohledně závěru, že k vyhodnocení nesprávného stupně jeho invalidity nedošlo v důsledku nesprávného úředního postupu správního orgánu je kusá, roztříštěná a nepřehledná. Žalovaná své závěry opírá o následující argumenty: 1) žalobce nebyl v pracovní neschopnosti od 20. 3. 2011; 2) skutečnosti zakládající posouzení invalidity druhého stupně byly zjištěny až následně po posudku lékařky OSSZ Trutnov č. j. LPS/2015/4269-TU_ČSSZ z roku 2015; 3) žalobce se měl bránit námitkami proti původnímu rozhodnutí o stanovení invalidity v roce 2015, případně namítat

zhoršení zdravotního stavu v mezidobí let 2015-2018; 4) při stanovení stupně invalidity v roce 2015 postupovala OSSZ Trutnov správně v rámci širší správní úvahy.

17. Žalobce namítá, že odůvodnění pod body 1) a 3) je pro posouzení, zda došlo v roce 2015 při stanovení jeho stupně invalidity k nesprávnému postupu správního orgánu, irelevantní. Uvedl, že byl v období od března 2011 dosud ve faktické pracovní neschopnosti opakovaně, ale svou práci (směnný provoz s nepravidelným rozvržením pracovní doby) si byl schopen i vzhledem k dobré vůli na straně zaměstnavatele zařídit a rozplánovat (výměna směn, dovolená) tak, aby se mohl řádně léčit. I z důvodu poklesu příjmů při čerpání nemocenské nežádal lékaře o vystavení pracovní neschopnosti. Žalobce má za to, že v případě argumentu pod bodem 3) žalovaná postupovala v rozporu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „správní řád“), neboť žalobci přičítá odpovědnost za objasnění skutkového stavu věci. Žalobce jako osoba bez lékařské odbornosti k posouzení svého zdravotního stavu či dokonce stupně invalidity mohl jen těžko rozpoznat, že správní orgán jednal nesprávně při vyhodnocení jeho zdravotního stavu v roce 2015. V dobré víře spoléhal na odbornost a důkladnost OSSZ Trutnov. Žalovaná mu v napadeném rozhodnutí tento nedostatek odbornosti a dobré víry vyčítá a naopak ho nabádá, že je třeba se proti každému rozhodnutí bránit námitkami a ty následně vynucovat i soudní cestou. Tento názor žalované by v případě jeho plošné realizace vedl k naprostému kolapsu veřejné správy, zpronevěření zásadám správního řízení dle správního řádu a ústavně zaručenému právu na dobrou správu vůbec.
18. K argumentu žalované pod bodem 4) žalobce namítl, že odůvodnění, podle kterého „posudková lékařka OSSZ jednala v roce 2015 v rámci širší správní úvahy“, nemá oporu v právní úpravě, neboť zákon o důchodovém pojištění žádné správní uvážení v souvislosti s posuzováním stupně invalidity nepřipouští. OSSZ Trutnov měla naopak v roce 2015 postupovat tak, aby stupeň invalidity žalobce mohl být zjištěn správně a najisto na základě řádného posouzení. Skutečnost, že takto OSSZ Trutnov v roce 2015 nepostupovala, nelze dle žalobce skrýt vágním odkazem na správní uvážení, které v posuzované věci navíc není přípustné, neboť jde o rozhodování v objektivní nárokové věci.
19. Žalobce žalované dále vytýká, že v odůvodnění napadeného rozhodnutí obšírně cituje z nových posudků o jeho zdravotním stavu vyhotovených v roce 2019, které nejsou pro podstatu jeho námitek v dané věci relevantní, přičemž se opomněla zabývat samotným správním úkonem, na jehož nezákonnost žalobce poukazuje, totiž rozhodnutím žalované z roku 2015 a posudkem OSSZ Trutnov ze dne 27. 10. 2015, na jehož základě bylo uvedené rozhodnutí vydáno. Žalovaná se dle názoru žalobce toliko spokojila s tím, že zadala recenzi posudku odboru Lékařské posudkové služby ústředí ČSSZ, na jehož základě přišla s argumentací o správním uvážení a „následných skutečnostech“ či nových důkazech, které jsou dle žalobce nesprávné (viz výše). Žalobce namítá, že v odůvodnění napadeného rozhodnutí zcela absentuje právní či faktický rozbor, který by se zabýval správností či nesprávností postupu OSSZ Trutnov. Dle jeho názoru tak výrok napadeného rozhodnutí postrádá řádné a úplné odůvodnění, a znemožňuje tak jeho přezkum ze strany soudu.
20. Žalobce má za to, že v roce 2015 nepostupovala OSSZ Trutnov při vyhodnocování stupně jeho invalidity správně, neboť neprovedla veškerá potřebná vyšetření a nevzala v potaz veškeré zdravotní posudky v jejich souhrnu nebo tyto nesprávně vyhodnotila

(zejména kardiologický nález z děčínské ambulance v konjunkci s diabetologickým nálezem z pražské ambulance – založené v dokumentaci OSSZ Trutnov), v důsledku čehož nesprávně stanovila první stupeň invalidity, ačkoliv byl již od 4. 7. 2010 invalidní pro invaliditu druhého stupně, jak potvrdily hned dva odborné lékařské posudky obstarané správními orgány v roce 2019 (posudek OSSZ Trutnov ze dne 17. 1. 2019 a posudek ČSSZ Praha ze dne 30. 4. 2019).

21. Žalobce se proto důvodně domnívá, že v daném případě byly splněny předpoklady pro prolomení pětileté prekluzivní lhůty uvedené v § 56 odst. 1 písm. b) zdp, a invalidní důchod by mu měl být doplacen (resp. dorovnan rozdíl mezi invalidním důchodem prvního a druhého stupně) již od data 4. 7. 2010, tj. i za období od 4. 7. 2010 do 26. 11. 2013, neboť invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně mu nebyl přiznán dříve v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.
22. Navrhl, aby soud napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

23. Žalovaná zrekapitulovala skutkový stav věci a konstatovala, že žalobce rozhodnutí žalované ze dne 16. 12. 2015, kterým mu byl od 20. 7. 2015 (na podkladě posudku OSSZ Trutnov ze dne 27. 10. 2015) přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, nenapadl námitkami. Připustila, že žalované se nepodařilo prokázat doručení citovaného rozhodnutí žalobci, ale protože mu invalidní důchod byl pravidelně vyplácen, lze dle jejího názoru předpokládat, že toto rozhodnutí žalobce obdržel a invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně pobíral bez jakékoliv námitek.
24. O změnu výše invalidního důchodu žalobce požádal prostřednictvím OSSZ Trutnov dne 27. 11. 2018. Na základě posudku o invaliditě ze dne 17. 1. 2019 vydala žalovaná dne 21. 2. 2019 rozhodnutí č. I. a č. II. (viz přehled výše).
25. Žalovaná setrvala na správnosti a zákonnosti rozhodnutí č. I, kterým přiznala žalobci od 4. 7. 2010 invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně a dále rozhodla tak, že doplatek důchodu náleží pouze za období 5 let před rozhodným dnem, protože ze strany žalované nedošlo k „nesprávnému úřednímu postupu“. S odkazem na současně citované ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění žalovaná poznamenala, že vycházela ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tedy z posudku vypracovaného lékařem žalované v rámci řízení o námitkách dne 30. 4. 2019. Uvedený posudek dle názoru žalované splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a vypořádává se se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Žalovaná odmítá, že by se v posuzovaném případě jednalo o pochybení správního orgánu odůvodňující nárok na doplacení invalidního důchodu za dobu delší 5 let, jak žalobce požaduje, tj. od 4. 7. 2010. Navrhla, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobce

26. V reakci na vyjádření žalované žalobce stručně zopakoval svou žalobní argumentaci a setrval na žalobním petitu.

V. Skutkové a právní závěry krajského soudu

27. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Věc projednal a rozhodl bez nařízení jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s. za výslovného souhlasu žalobce a presumovaného souhlasu žalované. Krajský soud přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného správního orgánu, přičemž rozsah jeho přezkumu byl vymezen žalobními body (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že **žaloba je důvodná**.
28. Krajský soud se z povahy věci musel nejdříve zabývat vznesenou námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu může být napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné buďto pro nesrozumitelnost (nelze seznat určitý a jednoznačný výrok, jde o výrok s obsahem rozporuplným, nevykonatelným apod.) anebo pro nedostatek důvodů (odůvodnění je v rozporu s výrokem, popř. uvádí jiné důvody než ty, v nichž má mít dle zákona oporu, odůvodnění postrádá rozhodný důvod pro výrok či neobsahuje žádné hodnocení provedených důkazů a závěr z nich učiněný), srov. např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64 (všechny zde citované rozsudky jsou dostupné na www.nssoud.cz).
29. Soud v nyní projednávané věci neshledal, že by rozhodnutí žalované trpělo nepřezkoumatelností. Z rozhodnutí je zřejmé, jak žalovaná rozhodla a co ji vedlo k závěru, který vyplývá z jejího výroku. Skutkový stav věci je v něm podrobně popsán (soudem zrekapitulován výše), oběma stranám řízení je dobře znám a není o něm sporu. Mezi stranami rovněž není sporu o výši přiznaného invalidního důchodu ani o tom, že žalobce byl invalidní pro invaliditu druhého stupně již ode dne 4. 7. 2010.
30. Předmětem soudního přezkumu je posouzení mezi stranami sporné právní otázky, zda pochybení posudkové lékařky OSSZ Trutnov při posouzení zdravotního stavu žalobce v roce 2015 představuje „nesprávný postup orgánu sociálního zabezpečení“ ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) věty třetí zákona o důchodovém pojištění a zda žalobci v takovém případě náleží doplatek nesprávně nepřiznané části invalidního důchodu bez časového omezení uvedeného ve druhé větě tohoto ustanovení. Žalovaná svůj právní názor prezentovala, byť je na rozdíl od popisu skutkových okolností stručný, ještě neznamená, že je nepřezkoumatelný. Ostatně žalobce proti výkladu podanému žalovanou svou žalobou brojí a polemizuje s ním, což by v případě nepřezkoumatelnosti nebylo možné. Krajský soud zdůrazňuje, že nepřezkoumatelnost je objektivní překážkou, která by soudem znemožnila přezkoumat napadené rozhodnutí a o takový případ se nejedná.
31. Dle § 56 odst. 1 písm. b) zdp zjistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Důchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.

32. Žalobce je toho názoru, že se v projednávané věci o pochybení orgánu sociálního zabezpečení jedná a je tedy třeba ustanovení obsažené ve třetí větě § 56 odst. 1 písm. b) zdp aplikovat. Naopak žalovaná má za to, že se předmětné ustanovení v dané věci neuplatní, neboť u dalších splátek invalidního důchodu za období od 4. 7. 2010 do 26. 11. 2013 došlo uplynutím času k jejich prekluzi, která nebyla způsobena „nesprávným úředním postupem“, nýbrž tím, že novou žádost o změnu invalidity a určení data vzniku invalidity žalobce uplatnil až dne 27. 11. 2018 a v mezidobí od roku 2015 do roku 2018 nenamítal zhoršení onemocnění ani nepoukazoval na zvláštní zdravotní komplikace.
33. Krajský soud upřesňuje, že ač žalovaná v souvislosti s odkazem na ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zdp opakovaně používá pojem „nesprávný úřední postup“, je zřejmé, že má na mysli „nesprávný postup orgánu sociálního zabezpečení“ dle věty třetí citovaného ustanovení.
34. Krajský soud zdůrazňuje, že jednou z podmínek nároku na invalidní důchod je dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dosahující zákonem stanovené míry poklesu pracovní schopnosti (§ 39 odst. 2 zdp). Vlastní posouzení zdravotního stavu žadatele o invalidní důchod nevykonává přímo žalovaná, ale lékaři okresních správ sociálního zabezpečení, kteří jsou zařazeni do Lékařské posudkové služby. Posudek lékaře pak tvoří odborný podklad pro rozhodnutí o žádosti o invalidní důchod a žalovaná je tímto posudkem vázána. Při posouzení zdravotního stavu žadatele o invalidní důchod je posudkový lékař povinen postupovat v souladu s požadavky zákonnosti, zákazu svévole a zásady materiální pravdy (§ 2 odst. 1, 2 a § 3 správního řádu). Z ustálené soudní judikatury vyplývá, že uvedené základní zásady řízení se projevují jako požadavky na úplnost a přesvědčivost lékařského posudku. Vzhledem k tomu, že posudek tvoří v podstatě jediný podklad pro posouzení zdravotního stavu, resp. splnění podmínky invalidity, musí být jeho závěry především řádně odůvodněny a posudkový lékař je povinen se přesvědčivě vypořádat se všemi zjištěnými skutečnostmi, které by mohly být významné pro posouzení zdravotního stavu. Posudek, který neobsahuje náležité odůvodnění posudkových závěrů, nelze vzít za přesvědčivý (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, publ. pod č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 - 20, nebo ze dne 24. 2. 2004, č. j. 5 Ads 49/2003 - 136). Z uvedeného je zřejmé, že posouzení zdravotního stavu je otázkou odbornou, podkladem pro posudkový závěr jsou objektivní lékařské nálezy a není možné je nahradit „širší správní úvahou“, jak žalovaná uvedla v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí (s odkazem na recenzi vyjádření odboru Lékařské posudkové služby ústředí ČSSZ). Lze tak dát za pravdu žalobci v tom, že správní uvážení zákon o důchodovém pojištění ani zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů v souvislosti s posuzováním stupně invalidity nepřipouští.
35. Krajský soud přisvědčil žalobní námitce, že posudek lékařky OSSZ Trutnov ze dne 27. 10. 2015 nedostal požadavkům úplnosti a přesvědčivosti ve smyslu výše citované judikatury, neboť posudková lékařka v rámci uvedeného posouzení nevzala v úvahu všechny rozhodné skutečnosti a zprávy o zdravotním stavu žalobce. Ačkoliv v rámci skutkových zjištění v diagnostickém souhrnu onemocnění žalobce na prvním místě uvedla: „*ICHS, stav po 3 - násobném GABG ad RIA/LIMA/ et venosus ad RMS et ACD plastika mitrální chlopně v 6/2010*“, nedostatečně zhodnotila existenci a závažnost uvedeného onemocnění již od června 2010 při posouzení stupně invalidity a data vzniku

invalidity žalobce. Uvedené postižení srdce sice označila za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce, konkrétně uvedla, že se jedná o „*ICHHS, nemoc 3 tepen, stp. IM v r. 1996, stp. plastice mitrální chlopně, středně těžká dysfunkce LK, EF LK 35-40%, akineza spodní a zadní stěny*“, ale zařadila ho do kapitoly IX, oddílu A, položky 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kde je popisována lehká systolická dysfunkce levé komory. Konečnou míru poklesu pracovní schopnosti poté stanovila dle uvedené položky (v rámci rozmezí 20-40%) na 40% jako odpovídající invaliditě prvního stupně, s datem vzniku invalidity dnem 20. 7. 2015.

36. V dalším řízení lékař ČSSZ ve svém posudku ze dne 30. 4. 2019 dospěl k závěru, že: 1) od 4. 7. 2010 do 19. 7. 2015 bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti zdravotní postižení srovnatelné se zdravotním postižením uvedeným v kapitole IX, oddílu A, položce 1c (poznámka soudu: kde je popisována středně těžká systolická dysfunkce levé komory) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které stanovil konečnou míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici 60%; 2) od 20. 7. 2015 dosud, je rozhodující příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zdravotní postižení srovnatelné se zdravotním postižením uvedeným v kapitole IX, oddílu A, položce 1b, pro které stanovil míru poklesu pracovní schopnosti na 40% (horní hranice) navýšenou o 10% dle § 3 odst. 1 citované vyhlášky na konečnou míru 50%. Dle uvedeného posouzení byl žalobce od 4. 7. 2010 bez přerušení invalidní pro invaliditu druhého stupně.
37. K odpovědi na otázku, zda pochybení posudkového lékaře při posouzení zdravotního stavu žalobce představuje „nesprávný postup orgánu sociálního zabezpečení“ ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, krajský soud odkazuje na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2014, č. j. 5 Ads 94/2014 - 22, v němž uvedl: „*Pochybení posudkového lékaře spočívající v tom, že se při posuzování plné či částečné invalidity podle § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 2008, řádně nevypořádá se všemi skutečnostmi vyplývajících ze shromážděných zpráv odborných lékařů o zdravotním stavu žadatele, v důsledku čehož posudek posudkového lékaře nedostojí požadavkům úplnosti a přesvědčivosti, představuje „nesprávný postup orgánu sociálního zabezpečení“ ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném od 1. 1. 2009. Zjistí-li se, že v důsledku takového pochybení byl žadateli přiznán důchod v nižší částce nebo od pozdějšího data, než mu náleží, má žadatel právo na doplatek ode dne, od něhož mu důchod správně náleží, avšak za dobu před 1. 1. 2009 nejvýše v rozsahu stanoveném právními předpisy účinnými ke dni 31. 12. 2008 (čl. II bod 14 zákona č. 306/2008 Sb.)*“, které jsou plně aplikovatelné i na nyní posuzovanou věc.
38. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dále uvedl: „*Důvodová zpráva k zákonu 306/2008 Sb. (dostupná na www.psp.cz), kterým bylo změněno s účinností od 1. 1. 2009 (viz čl. XXXVIII zákona č. 306/2008 Sb. ve spojení s § 201 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění) znění § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, uvádí: „Platnou úpravu se navrhuje dále změnit v případech, kdy k zamítnutí žádosti o důchod nebo k přiznání důchodu v nižší částce, než náleží, dojde v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení, tj. zejména tehdy, jestliže orgán sociálního zabezpečení přehlédne okolnost, která již byla obsažena v podkladech v době rozhodování, použije nesprávných podkladů, dopustí se početní chyby, zamění podkladový materiál, chybně stanoví věk potřebný pro vznik nároku na důchod, provede snížení důchodu, přestože k němu dojít*

nemělo, nezvýší důchod, přestože ke zvýšení dojít mělo (zejména při hromadném zvyšování důchodů). Je odůvodněné, aby v těchto případech, ve kterých má orgán sociálního zabezpečení k dispozici všechny poklady plně a jednoznačně prokazující důchodové nároky oprávněného, náležel příslušný doplatek důchodu, jako plnění dlouhodobého charakteru, bez omezení.“

39. O obdobný případ se jedná i v nyní posuzované věci. Jak krajský soud uvedl výše, posudková lékařka OSSZ Trutnov při posouzení zdravotního stavu žalobce dne 27. 10. 2015 nedostatečně zhodnotila existenci a závažnost srdečního onemocnění žalobce již od června 2010, ač je z jejího posudku zřejmé, že disponovala informací o tom, že žalobce uvedeným zdravotním postižením již v této době trpěl a podstoupil operaci srdce (měla a mohla si potřebnou lékařskou zprávu vyžádat). K této skutečnosti však při stanovení data vzniku invalidity nepřihlédla a datum vzniku invalidity stanovila až na základě další propouštěcí zprávy Fakultní nemocnice Praha - Královské Vinohrady ze dne 20. 7. 2015 (tedy stejné nemocnice, z níž byl žalobce propuštěn dne 4. 7. 2010 po srdeční operaci). Důsledkem tohoto pochybení pak bylo nesprávné stanovení data vzniku invalidity, což vyplynulo z obsahu posudků vyhotovených v roce 2019 (posudek OSSZ ze dne 17. 1. 2019 a posudek lékaře ČSSZ ze dne 30. 4. 2019). Krajský soud proto na rozdíl od žalované dospěl k závěru, že se v daném případě jedná o nesprávný postup správního orgánu ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) věty třetí zákona o důchodovém pojištění, a proto žalobci náleží doplatek invalidního důchodu (rozdíl mezi prvním a druhým stupněm invalidity) již od 4. 7. 2010 bez časového omezení uvedeného ve druhé větě tohoto ustanovení.
40. Krajský přisvědčil žalobci i v tom, že na posouzení věci nemá žádný vliv ani skutečnost, že žalobce již dříve nevyjádřil nesouhlas s posouzením svého zdravotního stavu posudkovou lékařkou OSSZ v rámci zjišťovací prohlídky v roce 2015, případně nepodal žalobu proti původnímu rozhodnutí žalované ze dne 16. 12. 2015, kterým mu byl od 20. 7. 2015 přiznán invalidní pro invaliditu prvního stupně. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud již ve výše citovaném rozsudku č. j. 5 Ads 94/2014, v němž k této otázce citoval ze svého jiného rozsudku: „[R]ozhodnutí o dávkách důchodového pojištění je vydáváno *cum clausula rebus sic stantibus*, tedy s výhradou pozdější změny rozhodnutí, a to ve všech stěžejních otázkách, tedy jak pokud jde o samotný nárok, tak pokud jde o výši dávky i její výplatu. Změna dávky může spočívat v přiznání dávky, byla-li neprávem odeprána nebo přiznána od pozdějšího data, než od jakého náleží, ve zvýšení dávky, byla-li přiznána nebo je vyplácena v nižší částce, než náleží, v odnětí dávky, byla-li přiznána neprávem, v zastavení výplaty dávky, změní-li se skutečnosti rozhodné pro výplatu dávky. Řízení o změně dávky může být zahájeno na návrh nebo z podnětu orgánu, který je oprávněn o věci rozhodnout. (...) v důchodovém pojištění se v široké míře připouští změna pravomocného rozhodnutí o dávce, a to jak vlivem nových skutečností, které nastaly po právní moci rozhodnutí, tak vlivem skutečností, které existovaly v době rozhodování, a přihlíží se k nim dodatečně. Zákon přitom nerozlišuje, zda oprávněná osoba takovou skutečnost mohla v původním řízení uplatnit, či nikoliv (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2006, č. j. 6 Ads 58/2005 – 44).“ Dále uvedl, že postup podle § 56 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je tak zcela nezávislý na uplatnění jakýchkoliv opravných prostředků či prostředků soudní ochrany. Podání žaloby, případně jiná forma vyjádření nesouhlasu s rozhodnutím o dávce důchodového pojištění proto není podmínkou pro uplatnění pravidla uvedeného v § 56 odst. 1 písm. b) třetí větě zákona o důchodovém pojištění.

41. Krajský soud uzavírá, že v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení byl žalobci přiznán invalidní důchod v nižší částce, než mu náleží, a od pozdějšího data, než od jakého náleží. Podle věty třetí § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění mu tedy náleží doplatek nesprávně nepřiznané části invalidního důchodu bez časového omezení uvedeného ve druhé větě tohoto ustanovení. Žalobci náleží doplatek invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně již od 4. 7. 2010, tedy ode dne vzniku invalidity. V daném případě mu proto **náleží doplatek i za období od 4. 7. 2010 do 26. 11. 2013.**
42. Vzhledem k výše uvedenému krajskému soudu nezbylo, než žalobou napadené rozhodnutí žalované dle ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušit pro nezákonnost. Současně soud vrací věc žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž žalovaná bude vycházet z výsledků zjištěných krajským soudem, tedy, že žalobci náleží doplatek invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně i za období od 4. 7. 2010 do 26. 11. 2013. Soud současně nepřistoupil ke zrušení prvostupňového rozhodnutí, neboť vady jeho výroku II. ohledně doplatku invalidního důchodu může žalovaná odstranit sama postupem dle § 90 správního řádu.
43. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

V. Náklady řízení

44. Výrok o náhradě nákladů řízení soud odůvodňuje ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Úspěšný žalobce by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem proti žalované, která ve věci úspěch neměla. Žalobce však žádné náklady řízení nepožadoval, a proto soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na jejich náhradu.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 16. října 2020

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně